

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра публічного управління, адміністрування та права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Богдан КОРОБКО

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СТАЛИЙ РОЗВИТОК»

(назва навчальної дисципліни)

Підготовки

Бакалавр

(назва ступеня вищої освіти)

Освітньої програми

Публічне управління та адміністрування

(назва освітньої програми)

Спеціальності

281 Публічне управління та адміністрування

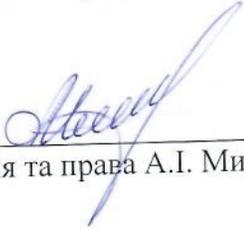
(код і назва спеціальності)

Полтава
2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Складена відповідно до освітньої програми «Публічне управління та адміністрування» галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» 2024 року.

Розробник: Діденко О.Г. кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права

Погоджено

Гарант освітніх програм канд. держ. упр., доцент кафедри публічного управління адміністрування та права А.І. Мирошніченко.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри публічного управління, адміністрування та права

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри менеджменту і логістики

 (підпис) (І.О. Кульчій)
(прізвище та ініціали)

« 28 » серпня 2025 року

Схвалено навчально-методичною комісією ННІФЕУП

Протокол від «29» серпня 2025 року № 1

Голова навчально-методичної комісії ННІФЕУП (підпис) (Є.А. Карпенко)

«29» серпня 2025 року

©Діденко О. Г., 2025 рік
©Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2025 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		форма здобуття освіти
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>28 Публічне управління та адміністрування</u>	денна
Загальна кількість годин – 150		обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальність <u>281</u> <u>Публічне управління та адміністрування</u>	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		3-й
		Семестр
		6-й
Індивідуальне завдання – не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>Бакалавр</u>	Лекції
		30 год.
		Практичні
		30 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		90 год.
	Індивідуальна робота: -	
	Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми здобуття освіти – 60/90.

2. Мета навчальної дисципліни

Дисципліна «Сталий розвиток» є обов'язковою і відноситься до циклу професійної підготовки.

Метою дисципліни «Сталий розвиток» є формування у слухачів теоретичних знань і практичних навичок раціональної організації та економічного обґрунтування реалізації концепції сталого розвитку на території громади, регіону, країни в цілому.

Вивчення дисципліни «Сталий розвиток» формує у студентів наступні:

інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності:

ЗК 04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 07. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів.

СК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно правових та морально-етичних норм поведінки.

СК7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна «Сталий розвиток» ґрунтується на попередньому вивченні таких дисциплін як «Державне управління», «Сприйняття змін в публічній сфері», «Місьцеве самоврядування», «Контролінг у публічному управлінні», «Інновації в публічному управлінні».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

Навчальна дисципліна « талий розвиток» використовується для формування таких програмних компетентностей:

РН 8. Розуміти та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.

РН 12. Уміти налагодити комунікацію між громадянами та органами державної влади і місцевого самоврядування.

РН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.

РН 14. Уміти коригувати професійну діяльність у випадку зміни вихідних умов.

РН 16. Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Наприклад:

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий , що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82-89	B	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є	Достатній , що забезпечує Здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
74-81	C	Добре	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають	Достатній, Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64-73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60-63	E	Достатньо	Здобувач має певні знання матеріалу, передбаченого робочою володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використанням основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але програмою, відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є допустимим у всіх складових навчальної дисципліни мінімально
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання екзамену/заліку	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни Добувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у Добувача відсутні.	Низький, не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Добувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: поточний контроль (виконання практичних завдань, завдань самостійної роботи), модульний контроль (у вигляді тестування) та підсумковий контроль (у вигляді екзамену).

7. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Глобальні проблеми людства.

Сутність глобальних процесів, основні напрями їх розвитку. Глобальні проблеми розвитку світової спільноти: політичні, економічні, культурні, екологічні, соціальні, наукові. Положення "Порядку денного на 21 століття. Науково технічні причини глобальної екологічної кризи. Формування глобальної виробничої інфраструктури світової економіки. Проблеми сучасного економічного розвитку України в глобалізованому світі. Глобальний вимір сталого місцевого розвитку. Глобалізація і проблеми розвитку оптимальної стратегії природокористування.

Практичне заняття № 1

Тема 2. Концепція сталого розвитку та її значення.

Поняття сталого розвитку та провідна ідея (поняття потреб та обмежень, економічне зростання, захист довкілля і соціальна справедливість). Цілі сталого розвитку в Україні (подолання бідності; подолання голоду; міцне здоров'я; якісна освіта; гендерна рівність; чиста вода та належні санітарні умови; доступна та чиста енергія; гідна праця та економічне зростання; промисловість, інновації та інфраструктура; скорочення нерівності; сталий розвиток міст і громад; відповідальне споживання та виробництво; пом'якшення наслідків зміни клімату; збереження морських ресурсів; захист та відновлення екосистем суші; мир, справедливість та сильні інститути; партнерство заради сталого розвитку). Принципи сталого розвитку. Складники сталого розвитку (Економічний та екологічний). Критерії сталого розвитку. Пріоритетні завдання щодо досягнення цілей сталого розвитку.

Практичне заняття № 2

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку.

Основні документи світового співтовариства по сталому розвитку. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку в Україні. Проблеми нормативно-правового забезпечення сталого розвитку України.

Практичне заняття № 3

Тема 4. Індикатори сталого розвитку.

Вимірювання сталого розвитку (індикатори та індекси). Індекси соціального, економічного і екологічного вимірів. Програмний пакет Dashboard of Sustainability. Основні економічні індикатори: процент росту ВВП; покращення режиму харчування людей; середній процент використання природних ресурсів на одного мешканця. Основні економічні, соціальні індикатори та індикатори довкілля: демографічні показники, середня тривалість життя і грамотність населення; процент зменшення безробіття; доступ до санітарних послуг; індекс людського розвитку. Розрахунок індексу людського розвитку. Індикатори споживання енергії; індикатори випущених відходів; процентне співвідношення території, що захищається для підтримки біологічного розмаїття, до поверхневої території.

Практичне заняття № 4

Тема 5. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво. Сталий розвиток різних країн світу.

Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво. Міжнародне співробітництво, парадигма розвитку, стратегічні імперативи, зміна якості зростання, задоволення основних потреб людей, збереження і збільшення ресурсної бази, переорієнтація технологій та управління ризиками, процеси прийняття рішень, збалансоване використання природноресурсного

потенціалу, глобальні зміни, складові сталого розвитку, соціальна сфера, забруднення, забруднюючі речовини, загроза екологічної безпеки. Міжнародний досвід подолання сучасних екологічних проблем. Міжнародне співробітництво в умовах глобальних змін навколишнього середовища: історичний аспект. Сталий розвиток різних країн світу. США, Європейський Союз, Швейцарія, Китай, Австралія, Японія.

Практичне заняття № 5

Практичне заняття № 6

Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в країнах ЄС. Регіональна політика сталого розвитку ЄС.

Передумови прийняття глобальних ЦСР ООН: їхня роль та значення для країн Європи. Стратегія «Європа 2020: стратегія розумного, сталого та всеохоплювального зростання». Інституційна архітектура реалізації ЦСР в ЄС. Імплементация ЦСР у провідних країнах Європи та в Україні. Політики сталого розвитку: теоретичні основи, рівні імплементации та етапи реалізації в ЄС та в Україні. Стійкий регіональний розвиток ЄС. Принципи регіональної політики ЄС. Стратегічні ініціативи та механізм побудови стратегій сталого регіонального розвитку ЄС. Політика згуртованості та політичні пріоритети ЄС. Особливості фінансування. Європейський зелений курс: регіональні ініціативи. Передумови та ініціативи ЄС щодо запровадження політик сталого розвитку міст. Міський порядок денний для ЄС. Основні концептуальні моделі в реалізації політик сталого розвитку міст ЄС.

Практичне заняття № 7

Практичне заняття № 8

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ВЗАЄМОДІЇ ІЗ БІЗНЕСОМ

**Тема 7. Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної
відповідальності**

Сутність та значення корпоративної соціальної відповідальності. Історія розвитку корпоративної соціальної відповідальності. Внутрішнє і зовнішнє середовище КСВ. Концепція менеджменту заінтересованих сторін. Організаційне багатство і «стосункові» активи. Матриця заінтересованих сторін КСВ. Переваги корпоративної соціальної відповідальності. Моделі корпоративної соціальної відповідальності (американська, європейська, японська тощо). Міжнародні ініціативи як чинник формування і розвитку КСВ (Глобальний договір ООН). Вітчизняний досвід становлення КСВ.

Практичне заняття № 9

Тема 8. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією

КСВ як складова стратегії управління та чинник підвищення конкурентоспроможності організації. Впровадження КСВ у практики і процедури компанії. Можливі загрози та шляхи мінімізації ризиків КСВ. Організація діяльності з КСВ. Етичні кодекси. Структурні підрозділи та комітети компаній у сфері КСВ. Статус, основні функції, кваліфікація, типові обов'язки, професійні стандарти менеджера з КСВ в компаніях.

Практичне заняття № 10

**Тема 9. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної
відповідальності**

Права людини і трудові практики як предмет КСВ. Міжнародні стандарти прав людини (Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Конвенція про права дитини). Стандарти МОП і принципи Глобального Договору у сфері праці. Гідна праця як предмет

КСВ. Європейські стандарти у сфері праці. Особливості європейської моделі внутрішньої КСВ. Законодавство України у сфері праці як основа КСВ у відносинах з працівниками. Соціальний діалог і КСВ. Кращі трудові практики та показники внутрішньої КСВ: вітчизняний і зарубіжний досвід. Питання професійної етики.

Практичне заняття № 11

Тема 10. Екологічна компонента соціальної відповідальності

Стан довкілля як глобальна проблема. Масштаб екологічних проблем. Економічні та соціальні прояви екологічних проблем. Міжнародні ініціативи із навколишнього середовища. Міжнародний стандарт ISO 14000. Міжнародний і український досвід впровадження принципів екологічної відповідальності.

Екологічна відповідальність як складова соціальної відповідальності. Основні принципи і напрямки соціальної відповідальності у сфері захисту довкілля. Першорядне вирішення екологічних проблем. Програми з контролю забруднення та захисту довкілля, збереження природних ресурсів, дотримання екологічних стандартів тощо. Міжнародні документи щодо навколишнього середовища та стандарти екологічного менеджменту. Законодавство України про охорону довкілля. Стратегія національної екологічної політики України на період до 2020 року. Основні принципи охорони навколишнього природного середовища. Пріоритетність вимог екологічної безпеки. Водний, Лісовий та Земельний кодекси. Екологічні аспекти КСВ. Етика довкілля (екологічна етика). Сталий розвиток. Бізнес та екологічні проблеми. Організації та навколишнє середовище. Основні екологічні принципи, які слід поважати та впроваджувати організації. Форми забруднень. Міжнародні документи та рухи щодо навколишнього середовища в Україні. Інструменти регулювання для стимулювання озеленення економіки. Цілі розвитку тисячоліття. Екологічні принципи Глобального договору ООН. Стандарти екологічного менеджменту. Стале використання ресурсів. Пом'якшення впливу від зміни клімату. Захист середовища і відновлення ареалів. Міжнародний та вітчизняний досвід впровадження принципів екологічної відповідальності.

Практичне заняття № 12

Тема 11. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі

Формування складової КСВ у відносинах зі споживачами. Основні і додаткові принципи соціально відповідальних практик на користь споживачів (споживчі права Керівництва ООН щодо захисту споживача). Етика відносин зі споживачами. Соціально відповідальний маркетинг. Чесна угода купівлі-продажу. Шахрайство, брехня і введення в оману. Маніпуляція і примус. Етичні проблеми реклами. Розподіл моральної відповідальності за рекламу. Питання справедливої ціни. Принципи добросовісної конкуренції. Етика взаємовідносин із конкурентами. Форми анти конкурентної поведінки. Кадрове піратство і комерційний шпionаж. Етична поведінка компаній щодо партнерів по бізнесу. Взаємовідносини з акціонерами, дилерами і постачальниками. Відповідальні закупівлі. Відповідальне управління ланцюгом постачання. Відповідальне ставлення до інвесторів та дотримання принципів корпоративного управління.

Практичне заняття № 13

Тема 12. Соціально відповідальні відносини бізнесу з суспільством та територіальними громадами

Етика відносин із суспільством. Розвиток партнерства з місцевою владою та громадою. Специфічні принципи залучення і розвитку громади. Сприяння розвитку громади через основну діяльність організації. Соціальні інвестиції. Освіта і культура. Створення зайнятості і розвиток знань. Розвиток і доступ до технології. Добробут та створення прибутку. Здоров'я. Благодійність і волонтерство. Етика відносин з державою та неурядовими організаціями. Проблема корупції. Види і форми корупції. Корупція в державному секторі. Політична

корупція. Корупція в міжнародних ділових операціях. Причини і наслідки корупції. Основні прийоми Transparency International). Відповідальне політичне залучення.

Практичне заняття № 14

Тема 13. Інформаційна політика і соціальна звітність

Місце КСВ у корпоративній інформаційній політиці. Побудова системи комунікацій з КСВ. Консультації з заінтересованими сторонами на різних етапах розробки та впровадження стратегії з КСВ та механізм зворотного зв'язку з ними. Ресурси в сфері соціальної звітності. Корпоративні соціальні звіти: сутність, завдання і структура. Міжнародні стандарти звітності зі сталого розвитку (GRI - Global Reporting Initiative / Глобальна ініціатива зі звітності). Особливості соціальної звітності компаній в Україні.

Практичне заняття № 15

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ						
Тема 1. Глобальні проблеми людства.	10	2	2	-	-	6
Тема 2. Концепція сталого розвитку та її значення.	10	2	2	-	-	6
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку.	10	2	2	-	-	6
Тема 4. Індикатори сталого розвитку.	10	2	2	-	-	6
Тема 5. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво. Сталий розвиток різних країн світу.	14	4	4	-	-	6
Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в країнах ЄС. Регіональна політика сталого розвитку ЄС	14	4	4	-	-	6
Разом за змістовним модулем 1	68	16	16	-	-	36
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ВЗАЄМОДІЇ ІЗ БІЗНЕСОМ						
Тема 7. Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією	12	2	2	-	-	8
Тема 9. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності	12	2	2	-	-	8
Тема 10. Екологічна компонента соціальної відповідальності	12	2	2	-	-	8
Тема 11. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі	12	2	2	-	-	8

Тема 12. Соціально відповідальні відносини бізнесу з суспільством та територіальними громадами	12	2	2	-	-	8
Тема 13. Інформаційна політика і соціальна звітність	12	2	2	-	-	8
Разом за змістовним модулем 2	82	14	14			54
Усього годин	150	30	30	-	-	90

9. Перелік питань для семінарських занять

№ з/п	Питання	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені	

10. Перелік питань для практичних занять

№ з/п	Тема заняття та перелік питань	Кількість годин
1.	Тема 1. Глобальні проблеми людства. 1. Як взаємодіють між собою політичні, економічні, соціальні та екологічні глобальні проблеми? Наведіть приклади причинно-наслідкових зв'язків між ними (наприклад, війна → економічна криза → екологічні ризики). 2. У чому полягають науково-технічні причини глобальної екологічної кризи? Проаналізуйте позитивні та негативні наслідки технологічного розвитку для довкілля. 3. Які виклики та можливості створює глобалізація для економічного розвитку України? Оцініть їх з позицій конкурентоспроможності, зайнятості та природокористування. 4. Що означає “глобальний вимір сталого місцевого розвитку”? Запропонуйте приклади локальних рішень (громада, регіон), що мають глобальний ефект.	2
2.	Тема 2. Концепція сталого розвитку та її значення. 1. Як співвідносяться поняття “потреби” та “обмеження” у концепції сталого розвитку? Обґрунтуйте, чому ігнорування одного з них призводить до нестійкого розвитку. 2. Які Цілі сталого розвитку є найбільш пріоритетними для України в умовах сучасних викликів? Аргументуйте відповідь з урахуванням соціально-економічної та екологічної ситуації. 3. Як забезпечити баланс між економічним зростанням, соціальною справедливістю та захистом довкілля? Запропонуйте практичні інструменти державної або місцевої політики. 4. Які критерії дозволяють оцінити, чи є розвиток справді сталим? Наведіть приклади показників для економічного та екологічного складників.	2
3.	Тема 3. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку. 1. Яку роль відіграють міжнародні документи у формуванні національної політики сталого розвитку? Проаналізуйте механізми їх імплементації на національному рівні. 2. Які основні нормативно-правові акти забезпечують реалізацію сталого розвитку в Україні? Оцініть їхню ефективність та практичну дієвість.	2

	<p>3. Які ключові проблеми нормативно-правового забезпечення сталого розвитку в Україні існують сьогодні? Визначте прогалини, суперечності або проблеми реалізації.</p> <p>4. Які напрями вдосконалення законодавства у сфері сталого розвитку є пріоритетними? Запропонуйте конкретні зміни або інституційні рішення.</p>	
4.	<p>Тема 4. Індикатори сталого розвитку.</p> <p>1. У чому різниця між показником, індикатором та індексом сталого розвитку? Поясніть на прикладах соціальних, економічних і екологічних вимірів.</p> <p>2. Які переваги та обмеження має Індекс людського розвитку для оцінювання якості життя населення? Чи можна вважати його універсальним показником сталого розвитку?</p> <p>3. Як здійснюється вимірювання сталого розвитку за допомогою системи індикаторів? Проаналізуйте роль європейської системи індикаторів та глобальних показників.</p> <p>4. Як можна застосувати індикатори сталого розвитку для оцінки розвитку конкретної країни або регіону? Запропонуйте набір ключових індикаторів та обґрунтуйте їх вибір.</p>	2
5	<p>Тема 5. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво. Сталий розвиток різних країн світу.</p> <p>1. У чому полягає сутність міжнародного співробітництва у контексті сталого розвитку? Які його ключові цілі та інструменти в умовах глобальних викликів?</p> <p>2. Як змінюється парадигма економічного зростання під впливом концепції сталого розвитку? Проаналізуйте перехід від кількісного до якісного зростання.</p> <p>3. Яким чином задоволення базових потреб людини інтегрується у стратегії сталого розвитку країн світу? Наведіть приклади соціальних політик.</p> <p>4. Що означає збереження та відтворення ресурсної бази у глобальному масштабі? Які міжнародні механізми сприяють цьому процесу?</p> <p>5. Яку роль відіграє переорієнтація технологій у досягненні цілей сталого розвитку? Проаналізуйте значення “зелених” та чистих технологій.</p>	2
6	<p>Тема 5. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво. Сталий розвиток різних країн світу.</p> <p>1. Які основні джерела екологічного забруднення є глобально небезпечними сьогодні? Оцініть їхній вплив на екологічну безпеку.</p> <p>2. Як міжнародне співробітництво сприяє подоланню транскордонних екологічних проблем? Проаналізуйте історичний розвиток цього процесу.</p> <p>3. Які підходи до зниження забруднення довкілля застосовуються у різних країнах світу? Порівняйте регуляторні та ринкові інструменти.</p> <p>4. У чому полягають особливості моделі сталого розвитку США? Які сильні та слабкі сторони цієї моделі?</p> <p>5. Яким чином Китай поєднує економічне зростання з екологічними обмеженнями? Оцініть ризики та досягнення.</p> <p>6. Які уроки для України можна винести з досвіду Японія та Австралія у сфері сталого розвитку?</p>	2
7	<p>Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в країнах ЄС. Регіональна політика сталого розвитку ЄС</p> <p>1. Які передумови зумовили прийняття глобальних ЦСР ООН і чому вони є важливими для країн Європи?</p>	2

	<p>2. У чому полягає зміст та значення стратегії Європа 2020? Як вона інтегрує принципи сталого розвитку?</p> <p>3. Якою є інституційна архітектура реалізації ЦСР у Європейському Союзі? Проаналізуйте роль ключових інституцій.</p> <p>4. Як відбувається імплементація ЦСР у провідних країнах ЄС? Які підходи вважаються найбільш успішними?</p> <p>5. Як політика згуртованості ЄС сприяє досягненню сталого розвитку регіонів?</p> <p>6. Які фінансові інструменти ЄС підтримують реалізацію ЦСР на національному та регіональному рівнях?</p>	
8	<p>Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в країнах ЄС. Регіональна політика сталого розвитку ЄС</p> <p>1. Які принципи лежать в основі регіональної політики сталого розвитку ЄС? Як вони реалізуються на практиці?</p> <p>2. Що таке стійкий регіональний розвиток і які його ключові характеристики в ЄС?</p> <p>3. Які стратегічні ініціативи ЄС спрямовані на сталий розвиток регіонів? Проаналізуйте механізм побудови стратегій.</p> <p>4. У чому полягає сутність політики згуртованості ЄС та її зв'язок зі сталим розвитком?</p> <p>5. Які особливості фінансування програм сталого регіонального розвитку в ЄС?</p> <p>6. Яке значення має Європейський зелений курс для регіонального розвитку? Наведіть приклади регіональних ініціатив.</p> <p>7. Що таке Міський порядок денний для ЄС і які проблеми сталого розвитку міст він вирішує?</p> <p>8. Які концептуальні моделі реалізації політик сталого розвитку міст застосовуються в ЄС? Оцініть можливість їх адаптації в Україні.</p>	2
9	<p>Тема 7. Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності</p> <p>1. У чому полягає сутність корпоративної соціальної відповідальності та як змінювалося її розуміння в історичному розвитку?</p> <p>2. Як внутрішнє і зовнішнє середовище організації впливають на формування політики КСВ? Наведіть приклади заінтересованих сторін.</p> <p>3. Що таке концепція менеджменту заінтересованих сторін і як формується матриця заінтересованих сторін КСВ?</p> <p>4. Які моделі КСВ (американська, європейська, японська) є найбільш релевантними для українських компаній і чому?</p>	2
10	<p>Тема 8. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією</p> <p>1. Як КСВ інтегрується у стратегію управління організацією та впливає на її конкурентоспроможність?</p> <p>2. Які основні етапи та інструменти впровадження КСВ у практики і процедури компанії?</p> <p>3. Які ризики та загрози можуть виникати при реалізації КСВ і якими є шляхи їх мінімізації?</p> <p>4. Які функції, компетентності та професійні стандарти повинен мати менеджер з КСВ у сучасній компанії?</p>	2
11	<p>Тема 9. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності</p> <p>1. Як права людини та трудові практики реалізуються в межах корпоративної соціальної відповідальності?</p>	2

	<p>2. Яке значення мають стандарти МОП і принципи Глобального договору ООН для формування гідної праці?</p> <p>3. У чому полягають особливості європейської моделі внутрішньої КСВ у сфері праці?</p> <p>4. Як законодавство України у сфері праці та соціальний діалог формують основу КСВ у відносинах з працівниками?</p>	
12	<p>Тема 10. Екологічна компонента соціальної відповідальності</p> <p>1. Чому екологічна відповідальність бізнесу є ключовою складовою соціальної відповідальності в умовах глобальних екологічних загроз?</p> <p>2. Яку роль відіграють міжнародні стандарти екологічного менеджменту (зокрема ISO 14000) у діяльності організацій?</p> <p>3. Які основні принципи та напрями екологічної КСВ мають впроваджувати компанії?</p> <p>4. Як законодавство України та національна екологічна політика забезпечують пріоритетність екологічної безпеки?</p>	2
13	<p>Тема 11. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі</p> <p>1. Якими є основні принципи соціально відповідальної поведінки компаній щодо споживачів?</p> <p>2. У чому полягають етичні проблеми маркетингу та реклами і як розподіляється моральна відповідальність за рекламу?</p> <p>3. Які форми антиконкурентної поведінки суперечать принципам КСВ і добросовісної конкуренції?</p>	2
14	<p>Тема 12. Соціально відповідальні відносини бізнесу з суспільством та територіальними громадами</p> <p>1. Які принципи етики визначають взаємовідносини бізнесу з суспільством і територіальними громадами?</p> <p>2. Яким чином соціальні інвестиції, благодійність і волонтерство сприяють розвитку громад?</p> <p>3. У чому полягає проблема корупції та які її наслідки для бізнесу, держави і суспільства?</p> <p>4. Як відповідальне політичне залучення та антикорупційні практики інтегруються в КСВ компаній?</p>	2
15	<p>Тема 13. Інформаційна політика і соціальна звітність</p> <p>1. Яке місце КСВ займає у корпоративній інформаційній політиці та системі комунікацій компанії?</p> <p>2. Як організовується взаємодія із заінтересованими сторонами та механізми зворотного зв'язку у сфері КСВ?</p> <p>3. У чому полягає сутність, структура та призначення корпоративних соціальних звітів?</p> <p>4. Які особливості впровадження стандартів соціальної звітності (GRI) в українських компаніях?</p>	2
	Усього	30

11. Перелік питань для лабораторних занять

№ з/п	Питання	
	Лабораторні заняття не передбачені	

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є набуття навичок критичного аналізу інформації, отриманої з різноманітних джерел; поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих

на лекціях та практичних заняттях; порівняння різних наукових концепцій та вміння робити обґрунтовані висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення;
- виконання завдань самостійної роботи та презентація їх на практичних заняттях;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Питання	Кількість годин для денної форми
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ		
1.	Тема 1. Глобальні проблеми людства. 1. Розкрити сутність глобальних проблем людства та охарактеризувати їх основні групи (економічні, соціальні, екологічні, політичні, культурні). 2. Проаналізувати взаємозв'язок глобалізації та загострення глобальних проблем у сучасному світі. 3. Оцінити роль науково-технічного прогресу у виникненні та подоланні глобальних екологічних проблем. 4. Визначити місце України у системі глобальних викликів та обґрунтувати напрями її сталого розвитку в умовах глобалізації.	6
2.	Тема 2. Концепція сталого розвитку та її значення. 1. Розкрити зміст поняття «сталий розвиток» та охарактеризувати його ключові складові. 2. Проаналізувати принципи сталого розвитку та їх значення для формування державної і регіональної політики. 3. Дослідити систему Цілей сталого розвитку ООН та їх адаптацію в Україні. 4. Обґрунтувати роль сталого розвитку у забезпеченні економічного зростання, соціальної справедливості та екологічної безпеки.	6
3.	Тема 3. Нормативно-правове забезпечення сталого розвитку. 1. Охарактеризувати основні міжнародні документи та угоди у сфері сталого розвитку. 2. Проаналізувати національну нормативно-правову базу забезпечення сталого розвитку в Україні. 3. Визначити проблеми та обмеження правового регулювання сталого розвитку в Україні. 4. Запропонувати напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення сталого розвитку з урахуванням міжнародного досвіду.	6
4.	Тема 4. Індикатори сталого розвитку. 1. Розкрити сутність понять «показник», «індикатор» та «індекс» сталого розвитку. 2. Охарактеризувати систему глобальних та європейських індикаторів сталого розвитку.	6

	<p>3. Проаналізувати індекс людського розвитку як інтегральний показник якості життя населення.</p> <p>4. Оцінити можливості використання індикаторів сталого розвитку для аналізу соціально-економічного та екологічного стану країни або регіону.</p>	
5	<p>Тема 5. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво. Сталий розвиток різних країн світу.</p> <p>1. Охарактеризувати роль міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем сталого розвитку.</p> <p>2. Проаналізувати особливості моделей сталого розвитку провідних країн світу (США, країни ЄС, Японія, Китай тощо).</p> <p>3. Оцінити вплив глобальних екологічних змін на формування міжнародних стратегій сталого розвитку.</p> <p>4. Визначити можливості використання міжнародного досвіду сталого розвитку в Україні.</p>	6
6	<p>Тема 6. Реалізація цілей сталого розвитку в країнах ЄС. Регіональна політика сталого розвитку ЄС</p> <p>1. Охарактеризувати передумови та особливості реалізації Цілей сталого розвитку в країнах Європейського Союзу.</p> <p>2. Проаналізувати регіональну політику ЄС як інструмент забезпечення сталого розвитку.</p> <p>3. Дослідити роль політики згуртованості та фінансових механізмів ЄС у підтримці сталого регіонального розвитку.</p> <p>4. Оцінити перспективи адаптації європейського досвіду сталого регіонального розвитку в Україні.</p>	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА ВЗАЄМОДІЇ ІЗ БІЗНЕСОМ		
7	<p>Тема 7. Концептуальні основи розвитку корпоративної соціальної відповідальності</p> <p>1. Розкрийте сутність корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) та її місце в концепції сталого розвитку.</p> <p>2. Охарактеризуйте еволюцію концепцій КСВ та основні етапи її становлення у світовій практиці.</p> <p>3. Поясніть концепцію менеджменту заінтересованих сторін та її значення для формування політики КСВ.</p> <p>4. Проаналізуйте основні моделі КСВ (американську, європейську, японську) та визначте можливості їх застосування в Україні.</p>	6
8	<p>Тема 8. Корпоративна соціальна відповідальність в системі управління організацією</p> <p>1. Обґрунтуйте роль КСВ як складової стратегії управління організацією та чинника підвищення її конкурентоспроможності.</p> <p>2. Розкрийте основні етапи та інструменти впровадження КСВ у діяльність компанії.</p> <p>3. Охарактеризуйте ризики та загрози реалізації КСВ і запропонуйте шляхи їх мінімізації.</p> <p>4. Визначте функції, компетентності та професійні вимоги до менеджера з КСВ у сучасних організаціях.</p>	8
9	<p>Тема 9. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності</p>	8

	<p>1. Поясніть значення відповідальності бізнесу в умовах глобальних викликів.</p> <p>2. Охарактеризуйте міжнародні ініціативи та документи у сфері охорони довкілля, що формують екологічну складову КСВ.</p> <p>3. Розкрийте зміст і значення міжнародних стандартів екологічного менеджменту (ISO 14000).</p> <p>4. Проаналізуйте міжнародний досвід впровадження принципів екологічної відповідальності у діяльність компаній.</p>	
10	<p>Тема 10. Екологічна компонента соціальної відповідальності</p> <p>1.Охарактеризуйте законодавство України у сфері охорони довкілля як основу екологічної складової КСВ.</p> <p>2. Розкрийте основні принципи та напрями екологічної соціальної відповідальності підприємств.</p> <p>3.Поясніть роль екологічної етики у формуванні відповідальної поведінки бізнесу.</p> <p>4. Проаналізуйте вплив екологічної КСВ на сталий розвиток підприємств та територій.</p>	8
11	<p>Тема 11. Стратегія соціально відповідальної поведінки в ринковому середовищі</p> <p>1. Розкрийте принципи соціально відповідальної поведінки компаній щодо споживачів.</p> <p>2. Охарактеризуйте етичні проблеми маркетингу та реклами у контексті КСВ.</p> <p>3.Поясніть сутність добросовісної конкуренції та визначте форми антиконкурентної поведінки.</p> <p>4.Проаналізуйте відповідальне управління ланцюгами постачання як складову КСВ.</p>	8
12	<p>Тема 12. Соціально відповідальні відносини бізнесу з суспільством та територіальними громадами</p> <p>1.Охарактеризуйте роль бізнесу у соціально-економічному розвитку територіальних громад.</p> <p>2.Поясніть сутність та значення соціальних інвестицій, благодійності та волонтерства.</p> <p>3.Проаналізуйте проблему корупції та її вплив на реалізацію принципів КСВ.</p> <p>4.Розкрийте зміст етики взаємовідносин бізнесу з державними та громадськими інституціями.</p>	8
13	<p>Тема 13. Інформаційна політика і соціальна звітність</p> <p>1.Визначте місце КСВ у корпоративній інформаційній політиці організації.</p> <p>2. Охарактеризуйте систему комунікацій із заінтересованими сторонами у сфері КСВ.</p> <p>3.Розкрийте сутність, структуру та призначення корпоративної соціальної звітності.</p> <p>4.Проаналізуйте міжнародні стандарти соціальної звітності (GRI) та особливості їх застосування в Україні.</p>	8
	Усього годин	90

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

<i>Опитування</i>	1							1				1	
<i>Виконання завдань самостійної роботи</i>	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Всього за темами</i>	4	3	3	3	5	7	3	4	3	3	3	4	5
<i>Екзамен</i>	50												
<i>Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни</i>	100												

*В таблиці вказана максимальна кількість балів, які можна набрати за видами робіт

Шкала та критерії оцінювання опитування

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
1	Студент надав обґрунтовані, змістовні та логічні відповіді на всі запитання, продемонстрував розуміння теми та здатність аналізувати отриману інформацію.
0,5	Студент надав відповіді з незначними неточностями; відповіді поверхові та не повністю розкривають зміст запитань.
0	Студент надав відповіді, які є формальними, некоректними чи не відповідають змісту запитань.

Модульний контроль (тестування):

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів ($0,10 \times 20 = 2$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
2	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
1	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали для денної форми здобуття освіти	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на

	високому рівні. Завдання виконане без використання ШІ, або з мінімальним використанням.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, містить помилки та неточності, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній. Завдання виконане з незначним використанням ШІ.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками. Завдання виконане із використанням ШІ в значних обсягах.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти
за результатами складання екзамену**

№	Завдання	Бали	Критерії оцінювання
1	Тестування	0-40	Кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (1×40=40), правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.
2	Практичний кейс макс. 10 балів	8-10	Практичний кейс розв'язана повністю, відповідь та висновки обґрунтовано, логічно побудовано, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
		5-7	Практичний кейс розв'язана із незначними помилками, матеріал викладений у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, висновки викладено лаконічно, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
		3-4	Практичний кейс розв'язана із помилками, відповідь та висновки містять несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
		0-2	Практичний кейс не розв'язаний або розв'язана із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них 50 балів відведено на поточний контроль, а 50 балів – на підсумковий (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються наступним чином:

– робота на практичних заняттях (виконання практичних робіт, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і практичних не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль. Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог Положення «Про організацію освітнього процесу в національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

17. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки для проведення практичних занять для студентів з дисципліни «Сталий розвиток» для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування денної форми навчання. Діденко О.Г. Полтава: НУ ім. Ю. Кондратюка, 2024. 30 с.

2. Методичні вказівки для організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Сталий розвиток» для студентів спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування денної форми навчання. Діденко О.Г. Полтава: НУ ім. Ю. Кондратюка, 2024. 32 с.

18. Рекомендована література

Базова

1. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. К.: НУХТ, 2022. 337 с.

2. Сталий розвиток міст і регіонів ЄС: кращі практики для України : навчальний посібник навчальний посібник / Мартиненко В. В., Скорик М. О., Корж М. А., Соколова О. М., Коляда Т. А., Джадалла О. І.; за заг. ред. В. В. Мартиненко. Ірпінь : Державний податковий університет, 2025. 352 с.

3. Сталий розвиток: сучасна парадигма, реалії і перспективи. Горбач Л.М. , Гончаренко М.Ф. 2023. 372 с. ISBN: 978-617-8244-21-7

4. Роу, О. Переклад Цілей сталого розвитку ООН. Фінансовий менеджмент. URL: <https://www.fm-magazine.com/issues/2020/aug/un-sustainable-development-goals.html>

5. Україна – 2030. Стратегія зміни майбутнього. URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-12/ukraine-2030-1.pdf>

6. Стратегія сталого розвитку: еколого-економічний аспект : навчальний посібник для здобувачів освіти закладів вищої освіти / І.В. Замула, Г.В. Кірейцева, І.В. Давидова, М.Б. Корбут, В.В. Травін. Вид. 2-ге, доповн. Електронні дані. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. 192 с.

7. 17 Цілей сталого розвитку. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>

8. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» № 2697-VIII, від 28 лютого 2019 року. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>

9. Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» № 2818-VI, від 21 грудня 2010 року. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17#Text>
10. Грішнова О.А. Соціальна відповідальність у трудових відносинах: теорія, практика, регулювання ризиків: монографія / О.А. Грішнова, Г.Ю. Міщук, О.О. Олійник. Рівне: НУВГП, 2014. 216 с.
11. Корпоративна соціальна відповідальність : підручник / О. Гирик, О. Денис, О. Дубовик та ін.; за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Т. С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. А. Я. Кузнецової. К. : УБС НБУ, 2009. 258с.
12. Колот А.М. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку : монографія / А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін. ; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Колота. К. : КНЕУ, 2012. 501 с.
13. Корпоративна соціальна відповідальність: модель і управлінські практики: підручник для ВУЗів / М. А. Саприкіна, М. А. Саєнсус, Г. А. Місько та ін. К. : Вид. "Фабований лист", 2011. 690 с.
14. Клименко І.М. Теоретико-методологічний підхід до ролі соціальної відповідальності бізнесу в у сучасних умовах / Інвестиції: пратика та досвід, № 8, 2018.с. 118-124.
15. Лазаренко О. Базова інформація з корпоративної соціальної відповідальності, посібник із КСВ / О. Лазаренко, Р. Колиско, та ін. К. : Видавництво "Енергія", 2008. 96 с.
16. Bostrom N. Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Oxford : Oxford University Press, 2014. 352 p.
17. Brynjolfsson E., McAfee A. The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. New York : W.W. Norton & Company, 2014. 306 p.
18. Floridi L. Digital Ethics: Its Nature and Scope. Philosophy & Technology. 2016. Vol. 29(1). P. 1–12.

Допоміжна

1. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. 446 с.
2. Lakhzyha M., Didenko O., Krasnikova O., Slobozhan, O., Orel, Y. Challenges to Strategic Management of Sustainable Development in Territorial Communities in Ukraine Amid Decentralisation Pakistan Journal of Life and Social Sciences, 2024, 22(2), pp. 100366–100378 https://pjlss.edu.pk/pdf_files/2024_2/10366-10378.pdf <https://doi.org/10.57239/PJLSS-2024-22.2.00783>
3. Lakhzyha M., Didenko O., Jeromenko S. Сучасні проблеми, підходи і тенденції публічного управління містом: теоретичні аспекти. Економіка і регіон Economics and Region, 2024. 2(93), 45–52. [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2\(93\).3385](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.2(93).3385).

19. Інтернет - ресурси

1. Дистанційний курс навчальної дисципліни «Сталий розвиток». (<https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=7361>).
2. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Міністерство розвитку громад та територій України. URL: <https://mindev.gov.ua/>
4. Електронний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://survey.stat.gov.ua/>
5. European Commission. Ethics Guidelines for Trustworthy AI. Brussels, 2019. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu>
6. Digital Humanism Initiative. Vienna Manifesto on Digital Humanism. Vienna, 2019. URL: <https://dighum.ec.tuwien.ac.at/vienna-manifesto>